

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

jun 2021. godine

Bilten broj 6/2021

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	5
Izmena pravila o finansiranju kampanje bez javne rasprave?	5
Zakon o parničnom postupku – kršenje pravila o javnim raspravama i lobiranju.....	6
Saopštenja.....	8
Predlozi za unapređenje pristupa informacijama	8
Transparency International: Pandemija povećala korupciju širom EU.....	9
Konferencije	11
Javna preduzeća u Srbiji 2021– transparentnost, stručnost rukovodilaca i nezakonito v.d. stanje... ..	11
LTI 2021: Bečej opet šampion transparentnosti, slede Sombor i Kanjiža.....	13
Okrugli sto - Finansiranje i kontrola finansiranja političkih aktivnosti – iskustva Češke i Srbije	15
Inicijative i analize	16
Pismo predsedniku NSRS i predsednici nadležnog Odbora - Povodom promene Ustava u delu koji se odnosi na pravosuđe	16
Mediji.....	18
Sve je tajna i sve je sumnjivo kod nabavke vakcina.....	18
Smanjenje budžeta lokalnih samouprava po nalogu Ministarstva finansija.....	19

Aktivnosti

U junu smo predstavili rezultate istraživanja o javnim preduzećima „Razrešenje v.d. statusa u javnim preduzećima“ koje je realizovano uz podršku Fondacije za otvoreno društvo. Predstavili smo i rangiranje opština i gradova na osnovu Indeksa transparentnosti lokalne samouprave – LTI 2021. Sa kolegama iz Transparency International Češke organizovali smo okrugli sto o finansiranju i kontroli finansiranja izbornih aktivnosti. O svim ovim aktivnostima detaljnije u poglavlju “Konferencije”.

Transparentnost Srbija učestvovala je 11. juna na panel-diskusiji "Budućnost prava na pristup informacijama u Srbiji" o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu. Diskusiju je organizovala organizacija Partneri za demokratske promene Srbija (Partneri Srbija), ispred Koalicije za slobodu pristupa informacijama, pošto je Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave otvorilo javnu raspravu o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Programski direktor organizacije "Transparentnost Srbija" Nemanja Nenadić rekao je u debati u prostoru "Miljenko Dereta" da u izmenama postoji mnogo problema. "Ako se zakon menja da bi se popravio, onda ne sme da se kvvari, a mi u nacrtu imamo nekoliko odredaba koje vidimo kao kvarenje zakona", rekao je Nenadić.

Nemanja Nenadić učestvovao je 18. juna na on-line diskusiji predstavnika EU iz Beograda i Brisela sa nevladinim organizacijama u vezi sa raznim pitanjima od značaja za sprovođenje reforme javne uprave u Republici Srbiji. Nenadić je, između ostalog, podsetio na to da i pored konkretnih predloga koje je TS dala za unapređenje javnosti rada Vlade, nova Strategija reforme javne uprave nije predvidela konkretne mere (npr. objavljivanje zaključaka Vlade, obrazloženja podzakonskih akata i svih ekonomskih ugovora).

Takođe je predstavio nalaze TS u vezi sa nesprovođenjem pravila o postavljenju službenika na položaje, gde je Srbija ušla u novu fazu – otvorenog bezakonja kroz retroaktivna postavljenja vršilaca dužnosti. Bilo je reči i o neprimenjivanju pravila o javnim raspravama kod donošenja pojedinih akata, problemima u vezi sa javnim preduzećima i javnim nabavkama i u drugim oblastima. Zbog aktuelnosti, Nenadić je detaljno objasnio situaciju u vezi sa primenom i predstojećim izmenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, osvrnuvši se i na komentare koje je dostavila SIGMA.

Predstavnik TS Zlatko Minić bio je jedan od panelista na skupu u organizaciji Međunarodnog republikanskog instituta, 23. juna, posvećenog kineskim investicijama u Srbiji. Minić je govorio o netransparentnosti u ugovaranju kredita i investicija i specifičnostima tih poslova kada je reč o kineskim kreditima i investicijama.

Predstavnici TS Nemanja Nenadić i Miloš Đorđević učestvovali su 15. juna u radu 33. Sednice Odbora za finansije, republički budžet i kontrolu trošenja javnih sredstava Narodne skupštine, koja je održana u Aranđelovcu. Na sednici je predstavljen Izveštaj o reviziji pravilnosti poslovanja Opštine Aranđelovac za 2017. Godinu, Izveštaj o reviziji pravilnosti poslovanja Javnog komunalnog preduzeća Bukulja, Aranđelovac za 2018. godinu, Izveštaj o reviziji pravilnosti poslovanja Specijalne bolnice za

rehabilitaciju „Bukovička banja“ Aranđelovac i Izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja Zdravstvenog centra Aranđelovac za 2019. godinu. Predstavnicima Državne revizorske institucije su potom predstavili izveštaje o revizijama svoja dva sektora koji su razmatrali pravilnost poslovanja lokalnih samouprava i republičkih organa, a na kraju i godišnji izveštaj o radu DRI.

Diskusija je bila veoma zanimljiva, ali je vremena bilo nedovoljno da se razmotre sva pokrenuta pitanja. Između ostalog, predstavnici TS su zatražili više podataka o slučajevima kada je DRI utvrdila nepravilnosti kod određivanja procenjene vrednosti javnih nabavki, odnosno povezanosti ove pojave sa slučajevima gde je postojala samo jedna ponuda. Dalje, narodnim poslanicima smo ukazali na to da je sistem za kontrolu zakonitosti javnih nabavki neadekvatan, što se najbolje može videti na osnovu pojedinih nalaza DRI. Tako, s jedne strane, imamo situaciju da je DRI uočila nepravilnosti kod blizu 30% javnih nabavki u pojedinim sektorima. S druge strane, kako se može zaključiti iz nedavno razmatranog izveštaja Kancelarije za javne nabavke o monitoringu za 2020, tek svaki 400. postupak javne nabavke je podvrgnut ovakvom vidu kontrole.

Na sednici je razmatran i problem nerealnog planiranja prihoda budžeta lokalne samouprave o čemu je govorio poslanik Veroljub Arsić, dok je predsednica Odbora Aleksandra Tomić ukazala na mere koje je Ministarstvo finansija preduzelo tim povodom. Nenadić iz TS je ovim povodom ukazao na nalaze istraživanja o korišćenju sredstava budžetske rezerve za finansiranje lokalnih samouprava. Glavni problem u tom pogledu jeste činjenica da nisu raspoloživi podaci o tome koje su sve opštine od države tražile ovaj vid budžetske podrške i po kojim kriterijumima su Ministarstvo finansija i Vlada odlučivali kome će tu podršku da pruže.

Zapisnik i snimak sednice su dostupni [na sajtu parlamenta](#) (snimak izlaganja N. Nenadića na 2.06.50):

Predstavnicima Transparentnosti Srbija Zlatko Minić i Zlata Đorđević prisustvovali su konferenciji „Javne nabavke u Srbiji: novi zakon, stare (koruptivne) prakse“ koju su 28. juna organizovali Centar za primenjene evropske studije i Udruženje profesionalaca u javnim nabavkama Republike Srbije (UPJN). Na skupu je predstavljen Alarm izveštaj o stanju u oblasti javnih nabavki za 2021.

Nemanja Nenadić iz Transparentnosti učestvovao je na sastanku koji su u Delegaciji EU u Beogradu organizovali ambasador Fabrici i Marko Makovec, zamenik direktora u European External Action Service (EEAS), koji je zadužen za istočnu Evropu, Veliku Britaniju, zapadni Balkan i Tursku. Sastanku su prisustvovali predstavnici pojedinih nevladinih organizacija koje su aktivne u oblasti ljudskih prava. Nenadić je predstavio ključne nalaze skorašnjih istraživanja Transparentnosti u vezi sa stanjem borbe protiv korupcije u Srbiji, glavnim problemima za EU integracije i merama koje bi EU mogla da preduzme tim povodom.

Naročito je bilo reči o slučajevima grubog narušavanja pravila o javnim nabavkama, nužnim promenama u pravilima koja se odnose na finansiranje izbornih kampanja, nezakonitom stanju u upravljanju javnim preduzećima, slabostima u funkcionisanju institucija i preprekama za rad civilnog društva.

Otvorena vrata pravosuđa u utorak 29. juna bila su posvećena temi “Pravosudni sistem za suzbijanje korupcije”. Govorili su Zoran Bursać, sudija i zamenik predsednika Posebnog odeljenja za suzbijanje korupcije Višeg suda u Beogradu, Bojana Savović, zamenik javnog tužioca u Višem javnom tužilaštvu u Beogradu i Nemanja Nenadić, programski direktor Transparentnosti Srbije, a moderator je bio Robert Sepi, pravni savetnik Transparentnosti Srbije.

TS je nastavila rad na drugim projektima, među koje izdvajamo nekoliko aktivnosti u vezi sa transparentnošću lokalnih samouprava, uz podršku USAID GAI i UNDP-a.

Antikorupcijsko savetovalište TS (ALAC) nastavlja da radi a sve informacije o mogućim slučajevima korupcije građani mogu prijaviti, odnosno potrebna obaveštenja dobiti, na broj 069 1978 158 ili putem mejla ts@transparentnost.org.rs.

U junu, u mesecu u kome smo imali predstavljanje rezultata tri istraživanja, imali smo i veliki broj objavljenih vesti o našim aktivnostima ili izjava predstavnika TS – čak 259.

Na sajt TS postavili smo niz [inicijativa i analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu:

Pod lupom

Izmena pravila o finansiranju kampanje bez javne rasprave?

6. jun 2021.

Gotovo neprimetno je prošla vest da je Radna grupa Vlade Srbije za saradnju sa Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju uradila nacrt zakona o finansiranju političkih aktivnosti i poslala na mišljenje Kancelariji OEBS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR). U vesti se kaže da se najznačajnije izmene odnose se na smanjenje maksimalnog iznosa koji fizička i pravna lica mogu da doniraju strankama, kao i na uvođenje obaveze učesnicima izbora, da pre glasanja podnesu Agenciji za sprečavanje korupcije preliminarni izveštaj o troškovima kampanja. Navodi se i da je u toku i rad na izmenama Zakona o izboru narodnih poslanika, Zakona o predsedniku i Zakona o lokalnim izborima.

Ništa od ovoga nije moguće proveriti na bilo kom zvaničnom sajtu. Nema je [na sajtu Vladine Radne grupe](#), sajtu Ministarstva finansija, kao ni Agencije.

Pomenuta radna grupa Vlade je u februaru 2021. organizovala konsultacije sa nevladinim organizacijama koje prate izborni proces i zatražila mišljenja povodom preporuka ODIHR nakon poslednjih parlamentarnih izbora.

Transparentnost Srbija se odazvala ovom pozivu i [dostavila svoje predloge](#). Nikakve povratne informacije nije bilo.

Najava da je nacrt izmena Zakona već pripremljen i upućen na davanje mišljenja ODIHR ukazuje da javna rasprava o ovim važnim izmenama uopšte neće biti organizovana ili da će biti organizovana samo forme radi, a bez želje da se sva pitanja detaljno razmotre pre upućivanja u dalju procedure. Takođe, valja podsetiti da se povodom izbornih uslova već vodi dijalog između predstavnika političkih stranaka (sa učešćem i bez učešća evropskih parlamentaraca), a jedno od pitanja koja tu treba raspraviti jeste bolje uređenje sistema za finansiranje kampanje.

Javna rasprava o bilo kojoj izmeni zakona koja bitno menja propis je zakonska obaveza. Nije zabranjeno da se pre otvaranja javne rasprave u Srbiji nacrti šalju na mišljenje međunarodnim organizacijama, ali to nije celishodno. Naime, ako će se nacrt na osnovu javne rasprave menjati, onda bi ponovo trebalo zatražiti mišljenje međunarodne organizacije, jer prethodno neće biti validno.

S druge strane, u praksi se pokazalo da kada međunarodna organizacija da zeleno svetlo za nacrt, onda Vlada ne želi da taj nacrt menja.

U najmanju ruku, kao što se nebrojeno puta pokazalo, dobijeno pozitivno mišljenje iz inostranstva se koristi kao izgovor za neprihvatanje dobrih predloga koji stižu od zainteresovanih domaćih aktera.

Zakon o parničnom postupku – kršenje pravila o javnim raspravama i lobiranju

10. jun 2021.

Najavljene promene u Zakonu o parničnom postupku izazvale su veliko uznemirenje među građanima koji su vodili pojedine postupke (naročito protiv banaka), a brojni advokati su protiv njih protestovali. Svega tri dana nakon zdušne odbrane ovog [nacrta](#) Ministarstvo se odlučilo za drugačiji pristup – zaključivši [sporazum](#) sa Advokatskom komorom Srbije. U [Sporazumu](#) koji je objavljen na sajtovima Ministarstva i Komore se predviđa između ostalog da će se iz nacrta brisati ili menjati pojedine odredbe, da nakon javne rasprave nacrt neće biti upućen u dalju proceduru, da će se formirati nova radna grupa u kojoj će AKS dati polovinu članova, da će ta nova radna grupa razmotriti predloge AKS i drugih učesnika, pa zatim formulisati novi nacrt.

Sve ovo se dešava u momentu dok javna rasprava o [nacrtu](#) zakona i dalje traje, pa se može postaviti i pitanje smislenosti daljeg davanja predloga i komentara na tekst koji će očigledno biti značajno izmenjen od strane nove radne grupe.

U pravnom sistemu Srbije je predviđeno da nacрте zakona izrađuju organi državne uprave (ministarstva), koji mogu, a najčešće to i čine, formirati stručnu radnu grupu u koju uključuju i predstavnike drugih institucija. Međutim, ni jednim zakonom nije predviđena mogućnost da ministarstvo ograniči svoja ovlašćenja time što bi se unapred prema nekom od zainteresovanih subjekata obavezalo da će nacrt zakona sadržati ili da neće sadržati neke odredbe, niti tako što bi jednoj instituciji ili grupi zainteresovanih lica garantovalo određenu zastupljenost u radnoj grupi koja piše zakon. Bez obzira na to što su neke od kritika advokata na prvi nacrt dobro utemeljene, zaključivanje ovakvog sporazuma predstavlja ozbiljan i štetan presedan. Time se, naime, uspostavlja princip da jedna od zainteresovanih grupa za sadržaj određenog zakona može da ima dominantan uticaj na buduća zakonska rešenja, bez obzira na to što isti zakon može takođe da ima uticaja na interese drugih zainteresovanih grupa koje nisu na jednak način predstavljene.

Da je Ministarstvo pravde želelo da obezbedi punu participativnost i kvalitetnu diskusiju o promenama jednog od najvažnijih zakona, ono ne bi iznelo na javnu raspravu gotov Nacrt, već polazne osnove za njegovu promenu, sa analizom efekata.

To je, uostalom, bila i obaveza Ministarstva, na osnovu člana 77, stav 2. [Zakona o državnoj upravi](#) i člana 41, st. 5. [Zakona o planskom sistemu](#).

Valja primetiti da je Ministarstvo pravde prekršilo pravila i u pogledu načina objavljivanja javne rasprave, jer ona, suprotno Poslovniku Vlade, nije oglašena i na [Portal eUprava](#), gde bi, između ostalog, trebalo navesti i članove radne grupe koja je izradila nacrt.

Sa stanovišta zaštite javnog interesa u ovom slučaju, od pritiska i pretnji advokata koje su rezultirale njihovim privilegovanim položajem u procesu dalje izrade zakona, daleko je opasnija druga stvar. Naime, advokati su svoje zahteve i primedbe izneli javno i svako ko je zainteresovan može da u određenoj meri izvede zaključak u kojoj meri će promene zakonskih odredaba pogodovati njihovim interesima, i u kojoj meri se taj interes podudara sa javnim.

S druge strane, u javnosti su iznete tvrdnje da bi rešenja zakona koja je Ministarstvo prvobitno predložilo najviše [pogodovale poslovnim bankama](#), ali se ni iz jednog objavljenog dokumenta ne može videti da li su predstavnici finansijskih institucija ili bilo koje druge

zainteresovane grupacije imale uticaja na kreiranje ovog nacrta. Obelodanjivanje uticaja koje zainteresovana lica vrše na organe državne uprave prilikom kreiranja propisa bilo je jedan od glavnih ciljeva donošenja [Zakona o lobiranju](#). Međutim, prilikom pisanja ovog zakona, Ministarstvo pravde, Vlada i Narodna skupština su propustile da uvedu obavezu proaktivnog objavljivanja informacija o tome ko im se od registrovanih i neregistrovanih lobista obraćao, sa kakvim predlozima i kakav je ishod razmatranja tih predloga. Taj propust nije otklonjen ni kroz podzakonski akt koji je doneo direktor Agencije za sprečavanje korupcije.

To je jedan od razloga zbog kojih je u Srbiji i dalje lako moguće da krojenje zakonskih odredaba prema privatnim interesima prođe neopaženo, kao što je Transparentnost Srbija nedavno ukazala u [istraživanju o Korupciji na visokom nivou](#), kao i u studiji "[Uslovi za poslovanje sa integritetom](#)".

Nemanja Nenadić za portal [Otvorena vrata pravosuđa](#)

Saopštenja

Predlozi za unapređenje pristupa informacijama

20. jun 2021.

Postojeći nacrt izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama mora se [bitno unaprediti](#) da bi građani efikasno ostvarili svoja prava, a organi vlasti bili adekvatno kontrolisani. Pored toga, uporedo se moraju [menjati i odredbe drugih propisa](#), što sada uopšte nije predviđeno.

Jedan od najvažnijih predloga odnosi se na uvođenje krivične odgovornosti rukovodilaca institucija koji kriju podatke od javnosti nakon što Poverenik donese obavezujuće rešenje da se oni moraju obelodaniti. U Krivičnom zakoniku je već zaprećena kazna zatvora od tri meseca do tri godine protiv osoba koje se ogлуše o pravnosnažnu sudsku odluku. Tako bi, trenutno, mogli da budu krivično gonjeni rukovodioci šest organa koji ne dostave informacije nakon presude Upravnog suda, ali ne i rukovodioci svih drugih organa vlasti koji se ogлуše o konačnu odluku Poverenika, što je nelogično. Uvođenje krivične odgovornosti bilo bi znatno efikasnije sredstvo za otklanjanje ovog najdrastičnijeg vida kršenja prava građana, od sistema u kojem se zbog nepostupanja izriče novčana kazna koju plaća organ, a ne rukovodilac koji skriva informacije.

Pored zajedničkih predloga [Koalicije za slobodu pristupa informacijama](#) za otklanjanje šest problema u aktuelnom nacrtu, Transparentnost Srbija je Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu ukazala da bi pre razmatranja Vladinog predloga, Skupština trebalo da razmotri predlog za izmenu Zakona koji je još 2007. podnet u formi narodne inicijative. Takođe je ukazano na neophodnost izmene Zakona o prekršajima, kako nesavesni rukovodioci organa vlasti ne bi izbegli odgovornost zbog nastupanja zastarevanja već posle godinu dana, ali i na potrebu da se izmene odredbe drugih zakona koje su u suprotnosti za pravilima pristupa informacijama (posebno član 45. Zakona o zaštiti konkurencije).

Pored toga, Transparentnost Srbija je predložila da se krug organa vlasti proširi tako da obuhvati ne samo preduzeća u većinskom državnom vlasništvu, već i ona u kojima država ima „kontrolni paket akcija“, koja su dobila na raspolaganje javnu imovinu velike vrednosti ili je država garantovala za njihove kredite, kada ustupljena javna imovina ili kredit premašuje vrednost neto kapitala preduzeća.

Predloženo je brisanje mogućnosti da organ uskrati informacije zato što bi njihovo davanje opteretilo rad organa, jer to može biti samo razlog da se produži rok za postupanje. Pri tom pogotovo treba imati u vidu da organi vlasti sami sebe dovode u položaj da im je postupanje po zahtevima teško, jer dokumentaciju ne vode u elektronskom obliku.

U vezi sa krugom organa protiv čijih rešenja nije moguće uložiti žalbu, TS je predložila bitnu promenu – da se u slučajevima kada informaciju uskrati Generalni sekretarijat Vlade ili neka od Vladinih kancelarija i službi, te službe posmatraju kao posebni organi, a ne kao deo Vlade. Naime, oni su i sada samostalni kada im to odgovora – imaju svoje razdele u budžetu, sprovode svoje javne nabavke i slično, pa jednako treba

da budu samostalni i kada je reč o polaganju računa o svom radu po zahtevima građana za pristup informacijama.

TS je predložila i mere koje bi trebalo da obezbede brže postupanje u sporovima zaštite prava koji se vode pred Poverenikom i Upravnim sudom, povećanje kazne koja se može izreći zbog nepostupanja po rešenju Poverenika (sa 200 hiljada na 2 miliona dinara), ali i dužnost organa vlasti i javnog pravobranioca da u roku od 30 dana naplate kaznu koju je platio organ vlasti od odgovornog pojedinca.

Predloženo je i preciziranje razloga i postupka u kojem Skupština može da razreši poverenika, zbog „nestručnog i nesavesnog rada“, kako bi se smanjio prostor za arbitrarnost. TS je ukazala na nužnost da Poverenik daje mišljenja ne samo o nacrtima zakona koji utiču na pristup informacijama, već i o predlozima takvih zakona, kao i o inicijativama i predlozima za ispitivanje ustavnosti takvih propisa.

Najzad, na osnovu dugogodišnje prakse primene Zakona, TS je uočila potrebu da organi vlasti uredе unutrašnjim aktom postupanje u primeni ovog zakona i predložila da takvu obavezu imaju organi sa više od 50 zaposlenih.

Predlozi koje je TS dostavila ministarstvu dostupni su na sajtu TS, na stranici Inicijative i analize:

https://transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/TS_Predlozi_za_izmene_i_dopune_Nacrta_zakona_o_izmenama_i_dopunama_ZoSPIJZ.pdf i

https://transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/TS_OBRAZAC-ZA-PREDLOGE_na_nacrt_ZOSPI_pitanja_koja_se_ne_pominju_u_nacrtu.pdf

Transparency International: Pandemija povećala korupciju širom EU

15. jun 2021.

Pandemija je povećala korupciju širom Evropske unije, čiji su građani povremeno morali da potežu lične veze da bi dobili zdravstvenu negu, a neke vlade su koristile krizu za sopstvenu korist, [saopštila je organizacija Transparency International - TI](#).

Istraživanje, u kojem je učestvovalo više od 40.000 ljudi u 27 članica EU, od oktobra do decembra 2020, pokazalo je da se 29 odsto ljudi oslanjalo na usluge ili prijatelje i porodice sa dobrim vezama da bi pristupili javnom zdravstvenom sektoru. Mito je direktno dalo šest odsto ispitanika.

"Zdravstvo je posebno bilo žarište korupcije dok su se vlade borile protiv pandemije kovida-19", navodi se u godišnjem izveštaju TI o iskustvima i percepciji ljudi o korupciji u EU "Globalni barometar korupcije – EU 2021". Najveći stepen korupcije u zdravstvenom sektoru zabeležen je u Rumuniji (22 odsto) i Bugarskoj (19 odsto), a oslanjanje na lične veze je bilo najčešće u Češkoj (54 odsto) i Portugalu (46 odsto).

Mnogi ispitanici su ocenili da njihova vlada nije upravljala pandemijom na transparentan način. U Francuskoj, Poljskoj i Španiji tako misli 60 odsto učesnika istraživanja.

TI je ocela da su nalazi istraživanja "posebno zabrinjavajući tokom pandemije kovida-19, kada je građanima bila hitno potrebna zdravstvena pomoć i vakcine". "Ne samo da je obolelima od kovida-19 potrebna zdravstvena pomoć, nego vlade širom EU organizuju vakcinaciju da zaštite one najranjivije i planiraju da izdvoje više milijardi evra za oporavak posle pandemije", navodi se u saopštenju. "Korupcija ugrožava sve te aktivnosti", dodaje TI i poziva vlade EU da udvostruče svoje napore da osiguraju pravedan oporavak od pandemije.

U izveštaju se ukazuje da su Madjarska i Poljska koristile krizu kao "izgovor za podiranje demokratije" usvajanjem propisa koji su oslabili demokratske institucije. Drugi političari su krizu videli kao "šansu da profitiraju", dodaju autori izveštaja, ukazujući na lobiranje za nabavku zaštitnih maski i skandale u koje su bili umešani neki nemački poslanici.

Pored zdravstvenog sektora, trećina stanovnika EU smatra da se korupcija u celini pogoršala u njihovoj zemlji, pokazuju rezultati istraživanja. Gotovo polovina stanovnika ocenjuje da njihova vlada ne radi dobro na rešavanju tog problema. Ispitanici su posebno izrazili zabrinutost zbog "ugodnih veza" između vlada i privatnog sektora i očigledne lakoće s kojom kompanije mogu smanjiti svoje poreske račune. "Ovi rezultati treba da budu poziv na budjenje", izjavio je direktor TI EU Mihil van Hulten. "Postoje mnoge akcije koje odmah treba da budu sprovedene, kao što je povećanje transparentnosti lobiranja i na nacionalnom i na nivou EU i rešavanje problema izbegavanja poreza", rekao je Hulten.

GLOBAL CORRUPTION BAROMETER EU: PEOPLE WORRIED ABOUT UNCHECKED ABUSES OF POWER

EU residents share their views on and experiences of corruption

Illustration by Dora Heem © Transparency International

15 June 2021

Countries in the European Union (EU) are known for being wealthy, stable and democratic.

Konferencije

Javna preduzeća u Srbiji 2021– transparentnost, stručnost rukovodilaca i nezakonito v.d. stanje

11. jun 2021.

Transparentnost Srbija predstavila je rezultate istraživanja o transparentnosti rada, stručnosti menadžmenta i zakonitosti pozicija vršilaca dužnosti direktora u javnim preduzećima i drugim državnim preduzećima na koja se primenjuje Zakona o JP.

Reč je o istraživanju „Razrešenje v.d. statusa u javnim preduzećima“ koje je realizovano uz podršku Fondacije za otvoreno društvo.

U okviru istraživanja urađena je ocena i rangiranje 17 republičkih i 16 lokalnih preduzeća po transparentnosti na osnovu Indeksa transparentnosti javnih preduzeća PETRA.

Zlatko Minić rekao je na konferenciji za novinare da je ostvaren napredak u odnosu na istraživanje PETRA 2019, jer je sada jedno JP (Toplana Šabac) u kategoriji „potpuno transparentno“ (ocena iznad 80%), dok ih je 17 „delimično transparentno“. Prosečna ocena iznosi 53,2% i malo je veća nego pre dve godine.

Među rangiranim republičkim javnim preduzećima Putevi Srbije su najtransparentniji. Na dnu tabele su MB Namenska sa 0% (nema funkcionalan sajt na srpskom), Srbijagas (25%) i Resavica (33%).

Više od 90 procenata preduzeća na sajtu imaju cenovnik usluga, stranicu posvećenu javnim nabavkama, dostupan broj zaposlenih, finansijski plan i budžet. Ni na jednom sajtu nisu dostupni ugovore za pravne usluge, a ređe se objavljuju akti o trošenju sredstava za reprezentaciju, zapisnici upravnih i nadzornih odbora kao i ugovori za konsultantske usluge.

Stručnost direktora i članova nadzornih odbora ocenjivana je na uzorku od 32 lokalna JP i JKP u kojima su tokom 2020. godine raspisani konkursi za direktore. Od tih 32, devet uopšte nema sajt, 10 nema podatke ko im je direktor a ko član nadzornog odbora, dok na osam postoje podaci ali bez biografija. Minić je naveo i da samo na sajtovima pet preduzeća iz tog uzorka postoji podaci o direktorima i članovima NO ali ne takvi da mogu da dokažu da se ispunjavaju zakonski uslovi za ta mesta. "Ni u jednom slučaju nismo našli da sajtovi postoje biografije, za direktora i sva tri člana nadzornog odbora koji pokazuju da ispunjavaju uslove", rekao je on.

Iz podataka sa sajtova i dokumenata dobijenih od JP i njihovih osnivača, utvrđeno je da se za 16 preduzeća može reći da ili niko ne ispunjava uslove ili se ne može utvrditi. U samo četiri slučaja potvrđeno je da i direktor i članovi NO ispunjavaju zakonske uslove.

Nemanja Nenadić iz Transparentnosti, govoreći o rezultatima istraživanja primene Zakona o javnim preduzećima u 34 firme u republičkom vlasništvu, naveo je da se od situacije da su javna preduzeća partijski plen prešlo u novi stadijum, "gde nije reč samo o tome da je nešto što je javno dobro pod direktnom političkom kontrolom, već se u velikoj meri ušlo u situaciju bezakonja".

Ne samo da imamo partijski postavljene vršioce dužnosti direktora koji su na položaju koji ih čini direktno zavisnim od Vlade, ili onoga ko je odlučio da se nadju na tim mestima, "već smo došli u situaciju da preko polovine preduzeća uopšte nema zakonitog direktora ili v.d."

Vlada treba "da postavi bilo koga, samo da imamo makar trenutno pokrivenu situaciju da to budu zakoniti vršioци dužnosti. Izloženi smo ogromnoj opasnosti od mogućih šteta usled toga što se odluke donose od strane nekih lica koja na to nemaju nikakva veća prava nego vi ili ja", upozorio je Nenadić. Svi ovi problemi posebno su aktuelni s obzirom na predstojeće izbore, zbog mogućih zloupotreba za potrebe izbornih kampanja i nema vremena da se čeka bilo kakva izmena zakona u tom pogledu, bolje je da se za početak primeni sadašnji, rekao je programski direktor TS.

Prema rezultatima istraživanja TS, i u više od polovine preduzeća, 18 od 34, čiji je osnivač Republika Srbija uopšte nemamo zakonitog direktora ili v.d. direktora, dok su u pet preduzeća direktori imenovani bez konkursa i nema podataka o statusu. Takođe, u 16 preduzeća čiji je vlasnik država od 2012. do danas ni dan nisu imali direktora izabranog na javnom konkursu.

To su Srbijagas, Nuklearni objekti Srbije, Pošta Srbije, Srbijašume, Putevi Srbije, Stara planina, Emisiona tehnika i veze, JP NP Kopaonik, JP NP Đerdap, JP NP Šar planina, Železnice Srbija ad, Srbija voz ad, Srbija Kargo ad, Infrastruktura železnice Srbije ad, Koridori Srbije doo, Metohija doo. Za dva, kako je naveo, nema dostupnih podataka za određeni period pa se ne može tačno utvrditi da li su ikada raspisivani konkursi - Rezervat Uvac doo i Park Palić doo.

Analize:

- [Razrešenje v.d. stanja u javnim preduzećima - izveštaj](#) maj 2021
 - [Razrešenje v.d. stanja u javnim preduzećima - sažetak](#)
 - [Razrešenje v.d. stanja u javnim preduzećima - prezentacija](#)
 - [PETRA 2021 - izveštaj](#)
 - [Petra 2021 - tabela sa svim JP i svim indikatorima](#)
 - [Stručnost direktora i članova NO javnih preduzeća](#)
 - [Konkursi, vd stanje, izbor direktora - sva republička JP i preduzeća u državnom vlasništvu](#)

Snimak konferencije dostupan je na Youtube kanalu TS: <https://www.youtube.com/channel/UCO1y-64F7viGhLpgwuAGmBw>

LTI 2021: Bečej opet šampion transparentnosti, slede Sombor i Kanjiža

14. jun 2021.

Najtransparentnije lokalne samouprave u 2021. godini su Bečej, Sombor i Kanjiža, pokazuju rezultati ovogodišnjeg istraživanja Lokalnog indeksa transparentnosti (LTI 2021) koje je na današnjoj konferenciji za medije predstavila Transparentnost Srbija.

Prosečni indeks transparentnosti gradova i opština u Srbiji u 2021. iznosi 48

poena – dva više u odnosu na prethodnu godinu, i osam poena više nego u 2019, mada je prosek ipak i dalje nizak, ocenio je Nemanja Nenadić, programski direktor TS.

Tri petine opština (59%) je poboljšalo svoj rezultat i pored toga što je pandemija negativno uticala na transparentnost u pojedinim oblastima rada lokalne samouprave. Istovremeno, 37% je ostvarilo lošiji učinak u odnosu na prethodnu godinu.

“Transparentnost je ključ demokratije, jedini način na koji lokalne samouprave mogu da pridobiju poverenje građana”, rekla je Šenli Pinčoti, v.d. direktorka misije američke Agencije za međunarodni razvoj (USAID), uz čiju podršku je TS treću godinu za redom sprovela ovo istraživanje.

“Videli smo koliko je bitna transparentnost, naročito tokom protekle godine kada je, zbog pandemije, bilo potrebno vrlo brzo obaviti javne nabavke. Zahvaljujući ovom istraživanju znamo gde je potrebno uložiti napore, a gde su ti napori u proteklom period doneli rezultate”, dodala je Pinčoti, naglašavajući značaj ovog istraživanja, koje je inače sprovedeno peti put (prvo je bilo 2015, a zatim i 2017. godine).

Poverenik za informacije od javnog značaja Milan Marinović rekao je da istraživanje utiče na povećanje transparentnosti i najavio da se posle izmena zakona može očekivati veća transparentnost u oblastima koje su povezane sa informatorima o radu.

Učinak se ove godine kreće između 21 i 90 (od mogućih maksimalnih 100), što je takođe poboljšanje u odnosu na 2020 (raspon od 18 do 83). Jednak ili od proseka viši učinak ima 69 JLS, dok je 9 ostvarilo 70 ili više poena, sažeo je ukupan rezultat istraživanja Zlatko Minić iz TS.

Bečej je odbranio titulu najtransparentnije lokalne samouprave, stigavši ove godine do čak 90 od 100 mogućih poena. Po rečima člana opštinskog veća Bečeja Dragana Kovačeva, to im je pošlo za rukom zahvaljujući tome što su uveli već i predano sprovodili neke mehanizme i akcije koji su sistematski uticali na transparentnost, počev od “budžeta po meri građana” i “građanske stolice” do unapređenog portala JLS na kome objavljuje sve informacije i dokumente bitne građanima.

“I Nadal može da izgubi tron, ali mi svoj ne damo”, zaključio je Kovačev.

Uspeh drugoplasiranog Sombora (88 poena ove godine i 36 poena više nego u LTI 2019), Ljiljana Tica, zamenica gradonačelnika, objašnjava odlukom gradske uprave da budu istinski servis građana. Kontinuiran rad na reformama, brzo izdavanje građevinskih dozvola, digitalizacija i uvođenje javnih rasprava kao prethodnice svim odlukama Skupštine grada, između ostalog su, po njenim rečima, doveli do ovakvog rezultata. Posebno ponosni Somborci su na 22 participativna projekta.

Robert Fejstamer, predsenik opštine Kanjiža, trećeplasirane u LTI 2021 (83 poena), uz sve što su njegovi prethodnici pomenuli, posebno je kao bitan element uspeha naveo ljudski faktor. “U statistici se ne vidi koliko ljudskog rada stoji iza ovih rezultata, pogotovo kada nemamo mogućnosti da zapošljavamo ljude a obim poslova raste”, rekao je on i dodao da je situacija sa pandemijom u Kanjiži, upravo omogućila zaposlenima da obave mnogo toga.

Novi Pazar je i ove godine pri vrhu (78 poena), dok peto mesto dele Leskovac, Vranje i Sokobanja (sa po 75). Na dnu lestvice su Bujanovac i Preševo (po 21 bod), a Svilajnac i Jagodina (po 23 poena) ostale su među najmanje transparentnim JLS treću godinu zaredom.

Među gradskim opštinama, koje se zbog manjih nadležnosti ne mogu u potpunosti porediti sa drugim lokalnim samoupravama, najbolji rezultat ima Surčin (62).

Najveća usklađenost sa merilima transparentnosti je zabeležena u oblasti javnih nabavki, što je isključivo posledica činjenice da su opštine uglavnom objavljivale informacije koji su zakonom obavezni. S druge strane, i dalje je najmanja transparentnost u oblasti „Skupština i veće”, što ukazuje da proces donošenja odluka na lokalnom nivou i dalje nije adekvatno zaštićen od koruptivnih rizika.

Kompletan izveštaj LTI 2021, tabele i PPT prezentacija nalazi se na stranici Transparentnost Srbija - <https://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/istraivanja-o-korupciji/liti>

Okrugli sto - Finansiranje i kontrola finansiranja političkih aktivnosti – iskustva Češke i Srbije

22. jun 2021.

Transparentnost Srbija organizovala je okrugli sto "Finansiranje i kontrola finansiranja političkih aktivnosti – iskustva Češke i Srbije". Okrugli sto je organizovan u saradnji sa kolegama iz Transparency International Češke, sa kojima TS sprovodi projekat [FATRA - poboljšanje pravila finansiranja političkih aktivnosti](#), podržan od Ministarstva spoljnih poslova Češke. Bila je to prilika da se uporede iskustva Srbije i Češke, aktuelno stanje u propisima i praksi, ali i dalje perspektive u četiri oblasti povezane sa finansiranjem političkih aktivnosti: transparentnosti podataka o finansiranju kampanje dok ona traje, kontrola finansiranja izborne kampanje, ograničenje ukupnih troškova kampanje i pojedinih prihoda i neposredno finansiranje izborne kampanje od strane trećih lica.

Skup je otvorio ambasador Češke u Srbiji g. Tomaš Kuhta. On je rekao da Srbija ima priliku da napravi odličan zakon i da ga potom primenjuje. "U Češkoj imamo i imali smo pozitivna i negativna iskustva i zato bismo želeli da učite iz naših grešaka", rekao je Kuhta.

U uvodnom delu, o transparentnosti podataka o finansiranju kampanje dok ona traje govorili su predstavnici TI Češke Jana Stehnova i TS Zlatko Minić. O kontroli finansiranja izborne kampanje uvodna izlaganja dali su predstavnik TI Češke Tomaš Hideček i predstavnica Agencije za sprečavanje korupcije Almira Medunjanin. Na temu ograničenja ukupnih troškova kampanje i pojedinih prihoda govorio je predstavnik TI Češke Jan Dupak i profesor FPN Zoran Stojiljković, dok su o neposrednom finansiranju izborne kampanje od strane trećih lica uvodna izlaganja dali Ondrej Cakl i Nemanja Nenadić.

Predložak za diskusiju sa pregledom stanja u Srbiji i Češkoj možete preuzeti sa sajta TS: [Predložak za panel diskusiju o Zakonu o finansiranju političkih aktivnosti](#)

Ceo snimak konferencije možete pogledati [na Youtube kanalu TS](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=8pBW0mqjm0o>

Inicijative i analize

Pismo predsedniku NSRS i predsednici nadležnog Odbora - Povodom promene Ustava u delu koji se odnosi na pravosuđe

14. jun 2021.

Podgrupa za pravosuđe Radne grupe Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji uputila je 14. juna 2021. godine predsedniku Narodne skupštine i predsednici Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo, pismo povodom predstojećeg rada Odbora na utvrđivanju akta amandmana na Ustav u delu koji se odnosi na pravosuđe.

Poštovani gospodine Dačiću,

Poštovana gospođo Žarić Kovačević,

Narodni poslanici su u ponedeljak, 7. juna 2021. godine, kvalifikovanom većinom usvojili Predlog za promenu Ustava Republike Srbije i time omogućili početak izrade akta o promeni ustava.

Ovaj akt, kao što je u Predlogu i navedeno, treba da obezbedi nezavisnost pravosuđa od političkog uticaja, maksimalno ograničavajući uticaj zakonodavne i izvršne vlasti u postupku odabira, predlaganja, izbora, premeštanja, upućivanja i prestanka funkcije sudija, predsednika sudova i (zamenika) javnih tužilaca, a koji mora biti zasnovan na preciznim kriterijumima.

U skladu sa Ustavom Republike Srbije, Poslovníkom Narodne skupštine, kao i koracima nabrojaním u aktivnostima revidiranog Akcionog plana za Poglavlje 23, ulazimo u treću fazu procesa koji obuhvata izradu akta o promeni Ustava. Ovom prilikom još jednom ističemo da to što je davno prekoračen ranije planirani rok za promenu Ustava (kraj 2017. godine) ne sme biti opravdanje da se u postupku promene najvažnijeg pravnog akta, koja praktično tek otpočinje, prioritet daje brzini umesto sadržini njegovih izmena i demokratičnosti i inkluzivnosti procesa u kom se to čini.

Koristimo ovu priliku da podsetimo na Proceduralne predloge koje je Narodnoj skupštini uputilo Društvo sudija Srbije 15. aprila 2021. godine. Radna grupa NKEU za Poglavlje 23 saglasna je sa ovim predlozima i pridružuje im se. U skladu sa članom 203 Ustava Republike Srbije, kao i članom 44 Poslovnika o radu Narodne skupštine i Proceduralnim predlozima Društva Srbije koji se oslanjaju na ove akte, apelujemo da Odbor formira posebnu radnu grupu za izradu akta o promeni Ustava. Očekujemo da formiranje posebne radne grupe ispunjava standarde javnosti rada i transparentnosti i da Odbor objavi imena članova svoje radne grupe, objavi proceduralna pravila za postupanje i svoj rad na izradi akta o promeni Ustava otvori za zainteresovanu javnost.

Smatramo da je najvažnije da u radnu grupu budu uključeni najeminentniji profesori ustavnog prava i predstavnici najviših pravosudnih institucija (Vrhovnog kasacionog suda, Republičkog javnog tužilaštva, Visokog saveta sudstva, Državnog veća tužilaca), kao i strukovnih i nevladinih udruženja čiji su ciljevi

usmereni na unaređenje položaja pravosuđa i vladavinu prava. Kao osnov za izradu teksta trebalo bi uzeti Pravnu analizu ustavnog okvira o pravosuđu u Republici Srbiji iz 2014. godine, koju je podržalo sudstvo u celosti novembra 2016. godine.

Pridružujemo se i predlogu Društva sudija Srbije da Odbor akt o promeni Ustava, pre glasanja o njemu, kao i ustavni zakon, dostavi istovremeno Savetu Evrope na zajedničku ekspertizu njegovih savetodavnih tela (Venecijanske komisije, Konsultativnog veća evropskih sudija i Konsultativnog veća evropskih tužilaca). Ovo je naročito važno zbog toga što Ustavni sud Srbije smatra ustavni zakon delom ustava i da se njegova ustavnost ne može ocenjivati. ¹ Ukazujemo na činjenicu da se Venecijanska komisija nije izjašnjavala o nacrtu ustavnog zakona, dakle o jednom značajnom delu Ustava, i da je neophodno da na njega daje mišljenje zajedno sa aktom amandmana na Ustav. Takođe, zajednička ekspertiza tela Saveta Evrope trebalo bi da razjasni da li se predloženim rešenjima, imajući u vidu sada važeća ustavna rešenja, zaista smanjuje politički uticaj na pravosuđe i dosad dostignuti nivo garancija nezavisnosti i samostalnosti pravosuđa, a time i već dostignuti nivo prava građana na pravično suđenje pred nezavisnim i nepristrasnim sudom.

Ovom prilikom upućujemo poziv da se Odbor, odnosno posebna radna grupa, direktno konsultuje sa podgrupom za pravosuđe Radne grupe Nacionalnog konventa o EU za Poglavlje 23. Podgrupu za pravosuđe čine: Društvo sudija Srbije, Udruženje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca Srbije, Centar za pravosudna istraživanja CEPRIS, Forum sudija Srbije, Alumni klub Pravosudne akademije, Komitet pravnika za ljudska prava YUCOM, Beogradski centar za ljudska prava, Transparentnost Srbija, Evropski pokret u Srbiji.

Na ovaj način Odbor će na raspolaganje dobiti ekspertizu najistaknutijih strukovnih udruženja i nevladinih organizacija koja prate položaj pravosuđa. Kako je već isticano tokom prethodnih javnih slušanja, pored realne potrebe za obezbeđivanjem veće nezavisnosti pravosuđa od političkog uticaja, Srbija ima obavezu da menja Ustav u ovom delu i u okviru pregovaračkog poglavlja 23 – Pravosuđe i osnovna prava.

Nacionalni konvent o EU je i uspostavljen kao telo za posebnu saradnju Narodne skupštine Republike Srbije i civilnog društva u procesu pristupnih pregovora, ² i u skladu sa tim smatramo da model saradnje Odbora sa Radnom grupom NKEU za Poglavlje 23 predstavlja najbolju moguću formu uključivanja civilnog društva i strukovnih udruženja u tekući proces izrade akta o promeni Ustava Republike Srbije u delu koji se odnosi na pravosuđe.

Mediji

Sve je tajna i sve je sumnjivo kod nabavke vakcina

Danas, M. Radenković, 11. jun 2021.

Među 182 ugovora sklopljenih u svetu o kupovini neke od vakcina protiv kovida, tek 13 je bilo objavljeno (s tim da je za 11 to formalno urađeno dok su dva procurela u javnost), piše dnevni list "Danas".

Od onih koji su ugledali svetlost dana, za samo jedan je to učinjeno u celosti a ostali su se pojavili sa čitavim zatamljenim paragrafima i stranama tako da nije bilo moguće utvrditi najznačajnije informacije.

Ovo su neki od nalaza Transparensi internešenela, objavljeni u izveštaju o razvoju i nabavci vakcina protiv kovida pod nazivom „Za čiju korist“ (For whose benefit). Ovakvi zaključci, sagledani spram situacije u Srbiji i netransparentnosti države u pogledu nabavke vakcina, upućuju na to da se Srbija ni po čemu ne razlikuje od ostatka sveta.

Danas

Najnovije Politika • Dijalog • Društvo • Ekonomija Svet Sport Kultura • Ljudi Beograd BBC Magazin

Polovica Društvo • Sve je tajna i sve je sumnjivo kod nabavke vakcina

Društvo

Svrta se kriju podaci o nabavci vakcina – u Srbiji ipak malo više nego u većini drugih zemalja

Sve je tajna i sve je sumnjivo kod nabavke vakcina

M. Radenković
11.06.2021. 09:00

NAJNOVIJE

Danas • 11.06.2021.
Odbolovanje predjave protiv koronavirusa i Zagarke Lidozac

Politika • 11.06.2021.
Dveri i PSNG će pozvati na bojkot istovnog referendumza

Svet • 11.06.2021.
U Velikog Britaniji članas polinje samit G7

KOLUVRNE

Barack Orlidjan
Oprebitaj od „kralja“

Madriska Mladost
Madriška Mladost

Madriška Mladost
Madriška Mladost

Madriška Mladost
Madriška Mladost

Ipak, Zlatko Minić, iz Transparentnosti Srbije, kaže za Danas da razlike postoje. I mogle bi se sažeti u rečenicu – svi su krili podatke, mi samo više.

– U svetu, iako niste videli ugovore, mogli ste da saznate koliko koja zemlja plaća pojedinačnu vakcinu. U početku do toga je dolazilo slučajno ili navodno slučajno, a potom su mnoge zemlje objavljivale te podatke – kaže Minić.

On podseća da je u Srbiji i dalje na snazi odluka o tajnosti podataka koja se odnosi na nabavku medicinskih sredstava tokom pandemije.

– Ključno pitanje je zašto ne može da se objavi ukupni iznos po kome su plaćene sve vakcine koje su kupljene ili ugovorene. Nama nedostaje da neko stane iza jednog potpisanog dokumenta a ne da baratamo sa izjavama koje se razlikuju u tome koliko je naručeno, koliko je plaćeno, koliko je stiglo vakcina. Na taj način stvara se višak informacija i gubi se svaki smisao pa postaje nemoguće dokučiti šta se dešava, ističe Minić.

O cenama vakcina niko od predstavnika vlasti u Srbiji nije želeo da govori. U jednoj od izjava predsednik Srbije Aleksandar Vučić kazao je da kada javnost bude saznala po kojoj ceni je nabavljena Sinofarm vakcina, građani će spomenik da mu podignu. Informacije o ceni Sinofarm vakcine, koja je inače najskuplja od svih trenutno dostupnih u Srbiji, došle su na kraju iz Republike Srpske u maju, kada je poslanik

opozicione stranke Slobodan Stanić kazao da je Srbija plaćala kineske vakcine 30 evra (za dve doze), kao i Crna Gora, dok će ih Republika Srpska plaćati čak 54,4 evra.

Predsednik Vučić ranije je rekao i da je povoljna cena po kojoj je Srbija nabavila Sinofarm vakcinu rezultat prijateljskih odnosa Srbije i Kine, te da on ne može da govori javno o ceni jer bi onda druge zemlje mogle da traže da i za njih Sinofarm bude jeftiniji.

Zlatko Minić navodi da je tačno da nabavka vakcina nije bila samo zdravstveno i finansijsko pitanje već i geopolitičko, te da to može da bude opravdanje za neotkrivanje vrednosti ugovora. On međutim i dodaje da postoji granica do koje ta tajnost može da ide i u kojim okolnostima. Kako kaže, sada se već tržište normalizovalo pa kada više nije toliko teško nabaviti vakcine, i kada mi čak imamo i višak, s obzirom na donacije drugima, nije jasno zašto se i dalje insistira na tajnosti. – Takav netransparentan odnos stvara strah i sumnju da su oni koji su nabavljali vakcine radili ne samo u korist naroda već i u sopstvenu korist. Ja da sam na poziciji vlasti, sve bih učinio da takve sumnje otklonim. Ovde međutim na pitanja o cenama se reaguje bukom, besom i vikom, što samo dodatno podgreva sumnje da se nešto krije pa se pitate zašto se krije – kaže sagovornik Danasa.

On zaključuje da je celokupna tajnost podataka koja prati kovid pandemiju uklopljena u širu kulturu netransparentnosti koja je dostigla ogromne razmere. – Jednom dostignuti nivo netransparentnosti niko ne želi da snizi ni u jednoj oblasti jer bi ljudi onda tražili da saznaju i druge stvari. Tako se dešava da se kriju stvari koje možda nisu sumnjive i za koje ne postoji opravdan razlog da budu tajna samo da bi se održao plamen netransparentnosti – zaključuje Minić.

Smanjenje budžeta lokalnih samouprava po nalogu Ministarstva finansija

N1, 27. jun 2021.

Nemanja Nenadić iz organizacije Transparentnost Srbija i odbornik niške skupštine Milan Krstić rekli su za N1 povodom naloga Ministarstva finansija da se budžeti lokalnih samouprava smanje za desetak odsto u odnosu na planirano da opštine nerealno kreiraju svoje budžete. "Oni ne mogu da nareda da smanje budžeti, imaju neke načine da utiču, ali ne mogu da kažu smanjite ili povećajte budžet. Međutim, mnoge opštine kreiraju svoje budžete nerealno", ocenio je Nenadić. "Mi u Nišu ne govorimo budžet nego 'naše pare'. Očigledno da pare nisu problem - para nema. Ali treba suditi na osnovu onoga što se dešava u Nišu, a to je da je Grad ima 650 miliona dinara koje je oročio", rekao je Milan Krstić.

Krstić je saglasan sa Nenadićem da se budžeti ne planiraju kako bi trebalo i da su u godini korone građani bili ti koji su odgovorni, jer su ga oni punili.

„Budžet je nerealan i realno ga je smanjiti. Dosta toga trpi u Nišu već dugi niz godina. Kada ljudi iz Niša dođu u Beograd, oni sve uviju, ali nije tako“, kaže Krstić.

Nenadić navodi da opštine idu na to da će prihodi da budu veći i onda tokom godine traže od Vlade pomoć iz budžeta.

„Pretpostavljam da je Ministarstvo finansija htelo da smanji priliv takvih zahteva i dolazimo do drugog problema – upotrebe tekuće budžetske rezerve. Manjak je transparentnosti, nisu objavljeni uslovi ko će da dobije potporu, onda sumnjamo da se novac ni ne dodeljuje gde postoje realne potrebe, već uz pomoć veza koje gradonačelnik ima sa Vladom. To nije nova pojava, ali rešenje nije ponuđeno. Partijska pripadnost i politička bitnost nekih gradonačelnika ima važnost. Unutar vladajuće stranke ima onih koji su bliži vrhu i onih koji nemaju tako dobru prolaznost“, rekao je Nenadić.

On navodi i primere nekih opština gde je transparentnost na visokom nivou. „To su Veliko Gradište i Sokobanja, što znači da su imali i podatke o realizaciji budžeta. Svi moraju da objave usvojen budžet i ljudi mogu da vide kako su odbornici glasali, ali kad dođe do izvršenja bitno je da se vidi da li je bila rasprava o budžetu. Zakon kaže da ti podaci moraju da se objavljuju, nalaže se opštinama da izveštavaju. Mi ni o republičkom budžetu nemamo potpune podatke, samo neke stavke, nemamo za svako ministarstvo koliko se izdvaja za plate, nabavke“, kazao je Nenadić.

Krstić navodi da nije bilo javne rasprave prilikom usvajanja budžeta za Niš.

„Građani ne znaju gde odlazi novac, jer je malo medijskog prostora. Niš je specifičan jer ima pet gradskih opština, u (jednoj od njih) Medijani je trošen novac na jogu, novac je davan da se ne zna za šta je davan. Ni mi, odbornici, ne možemo da dođemo do podataka. Most u centru grada se radi već tri godine, nema novih obdaništa već 8 godina, mnogo je problema u Nišu“, ocenjuje Krstić.

Nenadić smatra da je razlog možda i činjenica što se novac „raskalašnije“ troši na lokalnu.

„Elementi kontrole su slabiji na lokalnu, ali mislim da su mnogo veći iznosi za zloupotrebu na centralnom nivou, tu se obrće najviše novca. Na lokalnu to zavisi dosta od građana, koliko su zainteresovani, da li ima lokalnih medija – Nišu ih ima, ali u mnogim opštinama ih nema i onda se novac zloupotrebljava. Što se tiče više hapšenja na lokalnu, to je zato što su oni manje zaštićeni, pre mogu postati meta jer ne mogu uvek da obezbede zaštitu od krivičnog progona“, ocenio je Nemanja Nenadić.

Krstić: U niškim opštinama daju pare na jogu, a nema para za vrtiće osam godina

BIZNIS | Autor: N1 Beograd | 25. jun. 2021 09:41 - 09:52 | 3 komentara

Podeli

Nemanja Nenadić iz organizacije Transparentnost Srbija i odbornik niške skupštine Milan Krstić rekli su za

